

РЕШЕНИЕ

№ 34

гр. София , 20.01.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 9-ТИ ТЪРГОВСКИ в публично заседание на четиринадесети октомври, през две хиляди и двадесета година в следния състав:

Председател:	Людмила Цолова
Членове:	Светла Станимирова Женя Димитрова

при участието на секретаря Невена Б. Георгиева
като разгледа докладваното от Женя Димитрова Въззивно търговско дело № 20201001002238 по описа за 2020 година

Производството е по реда на чл.258 ГПК, образувано по въззивна жалба от ”ФОРМПЛАСТ БГ” ЕООД, ЕИК 201986733, чрез процесуалния си представител срещу решение от 06.02.2020 година, постановено по т.д.195 по описа за 2019 година на ОС Монтана, с което е осъдено да заплати на „ММ ПОЛИТРЕЙД“ЕООД ,ЕИК 131371713,със седалище и адрес на управление: гр.София,ул.,„Траян Танев“№78, представлявано от управителя М. Т. Д. сумата 43 598.50 лева /четиридесет и три хиляди петстотин деветдесет и осем лв.и петдесет ст./с ДДС- неизплатен остатък от цена на продадени количества полистирол : GPPS EDISTIR N 3840-1375 кг.при единична цена за кг.без ДДС 2.79 лв.;HIPS EDISTIR R 850E 2S-8775 кг.при единична цена за кг.без ДДС 2.59 лв.и GPPS STYROLUX 3G55-2750 кг.при единична цена за кг.без ДДС 4.74 лв. по договор за периодична продажба и доставка №54 от 23.01.2019г.и по фактура № 3000013896 от 23.01.2019г.,ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 31.10.2019г. до окончателното ѝ изплащане, сумата 15 499.27 лева/петнадесет хиляди четиристотин деветдесет и девет лева и двадесет и седем ст./, представляваща неустойка за забавено изпълнение по договор за периодична продажба и доставка №54 от 23.01.2019г.на парично

задължение по фактура № 3000013896 от 23.01.2019г., на осн. чл.92, ал.1 ЗЗД, както и разноси по делото в общ размер на сумата 4 854.00 лева/четири хиляди осемстотин петдесет и четири лева/.

Твърди се във въззивната жалба, че решението е недопустимо, тъй като ищецът не е посочил с исковата молба банкова сметка, по която да се преведе сумата, а го е сторил устно в съдебно заседание, както и, че решението е постановено при съществено нарушение на процесуалните правила, тъй като не са обсъдени възраженията на ответника. Твърди се, че решението е незаконосъобразно и необосновано, тъй като не е проведено успешно доказване на релевантните факти. Осчетоводяването на фактурата в ответното дружество е косвено доказателство и при направено възражение за липса на подпис на приемо-предавателния протокол и съставен списък, кои лица могат да приемат стоката не може да се направи извод за наличие на доставка. Неправилен е и извода на съда, че неустойката не противоречи на добрите нрави, както и, че отговаря на основните си функции да обезпечи кредитора и да санкционира длъжника. Счита уговорената неустойка за нищожна. Моли съдът да отмени решението на първоинстанционния съд и вместо него постанови друго по съществото на спора, с което отхвърли предявените искове и присъди направените разноси.

Въззиваемата страна е представила писмен отговор в срок, в който се моли да се потвърди решението на първоинстанционния съд и присъди направените съдебно-деловодни разноси.

Съдът по предмета на спора съобрази следното:

Предявени са искове с правно основание чл.327 ТЗ и чл.92, ал.1 ЗЗД.

В исковата си молба от 31.10.2019 година ищецът „ММ ПОЛИТРЕЙД“ ЕООД излага, че на 23.01.2019г. в гр.София между страните по делото е сключен договор за периодична продажба с доставка №54, с който страните се уговорили относно общите условия на периодична продажба с доставка на пластмасови гранулати, мастербачи и адитиви. След подписването на договора е извършена продажба на полистирол както следва: GPPS EDISTIR N 3840-1375 кг.при единична цена за кг.без ДДС 2.79 лв.;HIPS EDISTIR R 850E 2S-8775 кг.при единична цена за кг.без ДДС 2.59 лв.и GPPS STYROLUX

3G55-2750 кг.при единична цена за кг.без ДДС 4.74 лв. Стоката е предадена на купувача с приемо-предавателни протоколи № 17544 и №17546 от 23.01.2019г.в склад на доставчика на неговия адрес в гр.София. За общата стойност на продадената стока в размер на 47 518.20лв. с ДДС е издадена и осчетоводена при страните фактура № 3000013896/23.01.2019г. На 13.02.2019г. купувачът е извършил частично плащане в размер на 3 919.70 лв. Остатъкът от задължението в размер на 43 598.50 лв. купувачът не е заплатил и дължи. Съгласно т.7.5 от договора поради забава в плащанията на цената, купувачът дължи неустойка в размер на 0.15% върху размера на неплатеното задължение за всеки просрочен ден. За това задължение съгласно договора е издадена фактура за неустойка № 3000014586/28.10.2019г. Ответникът дължи неустойка на посоченото основание в общ размер на 15 499.27 лева за периода 05.03.2019г.до 28.10.2019г., начислена за забава от 237 дни по 65.40 лева на ден.

Моли съда да постанови решение, с което осъди ответника да му заплати сумата от 43 598.50 лева-остатък по задължение по посочените по-горе договор и фактура и сумата 15 499.27 лева неустойка, ведно със законната лихва върху главницата от датата на завеждане на исковата молба до окончателното изплащане на задължението. Претендира да му бъдат присъдени направените по делото разноски.

В срока по чл.367,ал.1 от ГПК ответникът не е подал писмен отговор.

В писмено становище ответникът оспорва предявените искове. Твърди, че съгласно договора страните съставят списък на оправомощените служители, които са упълномощени да предават и приемат стоката, като няма такъв съставен списък. На приемо-предавателния протокол има подпис на лице, поискало стоката, но такова лице не работи в ответното дружество. Прави възражение за нищожност на клаузата за неустойка - т.7.5 от договора, което поддържа и в съдебно заседание.

Съдът, след съвкупна преценка на представените по делото доказателства приема за установено следното от фактическа и правна страна:

Видно от представения двустранно подписан договор за периодична продажба с доставка, неоспорен от страните е, че между тях е възникнало

валидно облигационно правоотношение, по силата, на който „ищецът е поел задължението да продаде и достави, пластмасови гранулати, мастербачи и адитиви при условията на този договор, а ответникът се е съгласил да ги закупи.

Стоката е предадена от ищеца на ответника в склад на ищеца със съставени съгласно чл.6.1 от договора приемо-предавателни протоколи №17544 и 17546 от 23.01.2019г.,подписани от двете страни./л.42 и 43 от делото./.

Издадена е фактура № 3000013896/23.01.2019г.за сумата 47 518.20лв.с ДДС /л.7 от делото/,подписана от представители на двете страни,с посочен начин на плащане-по сметка и дата на падеж-23.01.2019г.

От заключението на съдебно-счетоводната експертиза, неоспорена от страните се установява, че фактурата е осчетоводена в счетоводството на ищеца и е включена в дневника за продажби по ЗДДС за м.януари 2019г. Осчетоводено е частично погасяване на вземането по посочената фактура с платена от ответника сума в размер на 3 919.70 лева, постъпила по сметката на ищеца на 14.02.2019г., като е останала непогасена сума в размер на 43 598.50 лева. Фактурата е осчетоводена и в счетоводството на ответника-материалите,предмет на доставката са осчетоводени по дебита на сметка 302 „Основни материали”, като са заприходени по вид на материала, брой и стойност. В сметка 401 „Доставчици” е показано увеличение на задълженията към ищеца със сумата 47 5128.20 лева. Отразено е едно плащане по фактурата-през м.февруари 2019г на сумата 3 919.70 лева. Фактурата е включена в дневника за покупки по ЗДДС на ответника за м.януари 2019г., както и в месечната му справка-декларация по ДДС за м.януари 2019г.и ответникът е ползвал данъчен кредит по нея.

Гореустановената фактическа обстановка обуславя следните правни изводи:

Предявени са искове с правно основание чл.327, ал.1 ТЗ и чл.92, ал.1 ЗЗД.

Искът по чл.327, ал.1 ТЗ е предоставен на продавача по търговска продажба, който е извършил доставка и за който, съгласно правилата на

двустранната търговска продажба е възникнало правото да получи цената.

Съгласно константната практика на ВКС /така т.д.898/2009 година на ВКС, I т.о./ параметрите на спора са очертани едва след доклада по чл.146 ГПК, като неподдаването на отговор не преклудира възможността на ответника да оспори иска и обстоятелствата, както и да представи доказателства, нито освобождава ищеца от доказателствената тежест по чл.154, ал.1 ГПК, поради което в тежест на ищеца е да установи, при условията на пълно и главно доказване освен наличието на облигационно правоотношение по договор за продажба, така и факта на доставката.

Ответникът е оспорил подписа на протокола. Оспорването на доказателствената стойност на документа може да бъде насочено както срещу неговата формална доказателствена сила, така и срещу неговата материална доказателствена сила. Формалната сила на документа независимо дали е официален или частен документ се отнася единствено относно факта на писменото изявление и неговото авторство. Когато документът е диспозитивен независимо дали е частен или официален единственият способ да се оспори неговата истинност е да се заяви, че той е неавтентичен т.е. че е подправен, тъй като диспозитивните документи имат само формална доказателствена сила. При свидетелстващите документи независимо дали са официални или частни е налице и материална доказателствена сила. При оспорване на истинността на свидетелстващи документи може да се опровергава формалната сила на документите т.е. тяхната автентичност, но може да се опровергава верността им т.е. съдържанието на документа, като се твърди, че удостовереното в документа не отговаря на действителното фактическо положение. Оспорването на верността на документа е средство за защита срещу обвързващата материална доказателствена сила, като при частните свидетелстващи документи защитата срещу доказателствената им сила не е подчинена на изискванията за оспорване истинността на документи по чл.193 ГПК, а съдът я преценява по свое вътрешно убеждение, ведно с всички данни по делото. В тежест на ответника е било, с оглед направеното оспорване да ангажира доказателства, установяващи твърдението му, каквито по делото не са събрани. Отделно от горното, при наличието на двустранно подписани фактури и и счетоводно записване, съдът намира оспорването за неуспешно проведено.

Представените фактури са двустранно подписани, носят подпис на получател, поради което имат качеството частен диспозитивен документ, съдържащ волеизявленията на страните и установяват наличието на валидно облигационно правоотношение за покупко-продажба на стоки, по силата на което ищецът се е задължил да доставя на ответника стоки, а ответникът е поел задължението да заплати цената.

Счетоводното записване у ответника представлява частен свидетелстващ документ, удостоверяващ неизгоден за страната факт, както и потвърждаване на действията по чл.301 ТЗ, поради което съдът приема за установена доставката по издадената процесна фактура и възникването на задължение за плащане в размер на 43 598.50 лева.

В тежест на ответника, при условията на пълно и главно доказване е да установи факта на погасяване на валидно възникналото задължение и тъй като до приключване на устните състезания не са представени доказателства за заплащане на дължимата сума искът следва да бъде уважен за размера от 43598.50 лева.

Уговореното задължение е лихвоносно, ответникът е изпаднал в забава, поради което и с оглед уговорената неустойка, обезпечаваща обезщетението за вредите същата се явява дължима.

Направено е възражение за нищожност на неустойката поради противоречие с добрите нрави, тъй като неустойката излиза извън пределите на присъщите и обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции.

Страната разполага с правото, което тя е упражнила да твърди нищожност на клаузата за неустойка. Съобразно разрешенията, дадени в тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. по тълк.дело № 1/09 г. на ОСТК не е нищожна клауза за неустойка в приватизационните и търговските договори, уговорена без краен предел или без фиксиран срок, до който тя може да се начислява. Нищожна поради накърняване на добрите нрави е клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. Преценката за нищожност поради накърняване на добрите нрави се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора.

Добрите нрави са морални норми, на които законът е придал правно значение, защото правната последица от тяхното нарушаване е приравнена с тази на противоречието на договора със закона на основание чл. 26, ал.1 от ЗЗД. В цитираната норма не е дефинирано понятието "добри нрави", но тъй като законодателят е придал правно значение на нарушаването им, приравнявайки го по последици с нарушение на закона, вложеният в това понятие смисъл следва да се тълкува, че в посочената категория попадат само онези наложени се правила и норми, които бранят правила, принципи и права и ценности, които са общи за всички правни субекти и тяхното зачитане е в интерес на обществените отношения като цяло, а не само на интереса на някоя от договарящите страни. Такива са: принципите на справедливостта, на добросъвестността в гражданските и търговските взаимоотношения, както и на предотвратяване на несправедливо облагодетелстване, намерили израз в отделни правни норми /чл. 20 от ЗЗД, чл. 289, чл. 302 и чл. 307 от ТЗ и др./

В тази връзка, въпросът за накърняването на добрите нрави по отношение на уговорена неустойка следва да бъде решен чрез комплексна преценка не само на съдържанието на договорната клауза, но и при отчитане на други фактори, като свободата на договаряне, равнопоставеността между страните, функциите на неустойката, както и възможността неизправният длъжник сам да ограничи размера на неизпълнението, за да не се превърне неустойката в средство за неоснователно обогатяване. /в този смисъл решение № 88 от 22.06.2010 г. по търг.дело № 911/09 г. на I т.о. на ВКС, постановено по реда на чл. 290 от ГПК и представляващо задължителна съдебна практика/.

Прекомерността на неустойката сама по себе си не я прави нищожна, а същата е нищожна когато размера и и формирането излизат извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, а целта и е несправедливо обогатяване. В практиката си ВКС приема, че нищожна например е неустойка, която надвишава уговорения размер на основното задължение, тогава когато договорът възлага едностранно или по явно неравностоен начин отговорността за евентуално неизпълнение, тогава когато е нарушен принципа на свободното договаряне, когато в нарушение на принципа на баланс и равнопоставеност между страните се уговаря неустойка за неизпълнение само на едната страна. В случая предвидената неустойка не противоречи на добрите нрави и не нарушава принципа на

неравнопоставеност, тъй като отговаря на основните си функции да обезпечи кредитора и да санкционира длъжника, поради което искът следва да бъде уважен до предявения размер от 15499.27 лева.

Поради съвпадане на правните изводи на двете инстанции решението на Окръжен съд Монтана следва да бъде потвърдено.

Направено е искане за присъждане на съдебно-деловодни разноси с отговора на въззивната жалба, но тъй като не са представени доказателства до приключване на устните състезания за сторени разноси такива не се присъждат.

По изложените съображения Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 06.02.2020 година, постановено по т.д.195 по описа за 2019 година на ОС Монтана.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен касационен съд в 1-месечен срок от получаване на съобщението до страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____